

แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน
ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

**CLASSROOM RESEARCH PROMOTING GUIDELINES THROUGH INTERNAL SUPERVISION
AT THE QUALITY EDUCATIONAL DEVELOPING NETWORK CENTER 6, UNDER
THE OFFICE OF NAKORN RATCHASIMAR EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7**

ธิดาลักษณ์ สมรูป

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามขั้นตอนดังนี้ คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศภายใน การประเมินผลและรายงานผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในตำบลช่องแมว จำนวน 8 คน และครูผู้สอนในตำบลช่องแมว จำนวน 83 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และแบบบันทึกการนิเทศ โดยดำเนินการตามขั้นตอน การนิเทศภายใน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยสรุปความคิดเห็นของครู ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของการเขียนบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 มีนโยบายส่งเสริมให้ผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แต่ครูยังไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการวิจัยได้ และเมื่อมีปัญหาก็ขอสงวนสิทธิ์กับผู้รู้ที่จะอธิบายได้อย่างกระจ่างหลังความรู้ ตำรา เอกสารในการศึกษาค้นคว้ายังมีไม่เพียงพอ ครูส่วนใหญ่ทำวิจัยแบบคนเดียว มีการปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันน้อย โดยแนวทางการส่งเสริม คือ ใช้กระบวนการนิเทศภายใน ได้แก่ จัดอบรมให้ความรู้โดยเน้นให้ครูได้ฝึกปฏิบัติจริงเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ จัดหาและแต่งตั้งที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครู จัดหาหนังสือ ตำรา และเอกสารในการทำวิจัยให้แก่ครู จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าของการทำวิจัยของครูอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากการใช้กระบวนการนิเทศภายในแล้วทำให้ครูร่วมมือกันทำงาน มีขวัญและกำลังใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น และครูมีความสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Abstract

This study aimed to identify problems of research practice and to investigate the tendency in promoting implementation of internal supervision process in Educational Development School Center 6, Nakornratchasimar Educational Area Office 7, according to the following aspects: present conditions, problems and needs, planning and options, media production and equipment, internal supervision practice, and evaluation and reporting. The samples for the study comprised 8 administrators and 83 teachers in Chongmaew sub-district by purposive sampling. The instruments used were questionnaire, interview, and a record of supervision form. The data were analyzed by a descriptive analysis method.

The findings indicated that schools in Educational Development School Center 6 had set policies about continuously promote classroom action research from providing to attend training program, seminar, study trip, but teachers couldn't do the classroom action research, didn't have system to supervise, counsel and help for solving problems, documents and textbooks were not enough to respond to teacher needs. Teacher did research alone, exchanged less in peer group. Guidelines for promoting classroom action research were using internal supervision from providing workshop, expert and counselor can help teachers to do research; providing documents, journals, textbooks, materials, and computer can make it convenient for teachers to conduct classroom action research; and administrator monitor and follow up. After the implementation of the internal

supervision process, teachers could work together with better morale in performing their tasks and could lead to do research by self-confidence, therefore, to improve learning effectively.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า หน่วยงานที่สำคัญที่สุดต่อการจัดการศึกษา คือ โรงเรียน คณะครูและผู้บริหารมีหน้าที่ให้การศึกษามุ่งหมายโดยตรง ดังนั้นวัตถุประสงค์หลักของการบริหารงานโรงเรียนก็เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงให้โอกาสทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีเสรีภาพทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักประกันได้ว่าครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ศึกษาวิจัย มีเสรีภาพในการเรียนการสอน ช่วยส่งเสริมให้มีการคิดค้นหารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ, 25421)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่าให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และในมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการทำวิจัยทางการศึกษาและเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นนักวิจัยและปรับบทบาทของครูวิจัยให้เข้ากับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากพระราชบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจะต้องจัดให้มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ และตามศักยภาพของผู้เรียน เน้นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ ดังนั้นครูจึงต้องนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนทำให้ได้ข้อค้นพบจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและครูเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาวิชาชีพครู และยังนำไปสู่การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สุวิมล ว่องวานิช, 254415)

งานการวิจัยเป็นงานที่ท้าทายชวนให้คิด อยากลองทำ อยากติดตาม ครูผู้ทำการวิจัยจะเกิดความกระตือรือร้นใคร่รู้ใคร่เห็น บางครั้งต้องใช้เวลาพอสมควรเพราะเป็นงานที่ละเอียดถี่ถ้วน ครูต้องมีพื้นฐานความรู้ทางการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้เป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อการวิจัยและเห็นด้วยกับการนำการวิจัยนำหน้าการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะการวิจัยจะเข้ามามีส่วนร่วมในการหาคำตอบว่าได้เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างในโครงสร้างระบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงสร้างระบบการจัดการศึกษาอาจจะเกิดปัญหาที่ระดับปัจจัย ได้แก่ จุดมุ่งหมายการศึกษา โครงสร้างเนื้อหาวิชา สื่อการเรียนรู้ ครู และนักเรียน ระดับกระบวนการ ได้แก่ วิธีการสอน เทคนิคการเรียนรู้อัตโนมัติของครู และการวางแผนการเรียนรู้อัตโนมัติ และผลผลิต ได้แก่ ความประพฤติหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาบุคลิกภาพ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษาคาดหวัง (กรมวิชาการ, 25452)

จากความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อครูได้ทำและพัฒนากิจการวิจัยในชั้นเรียนของตนเอง นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูด้วย กล่าวคือ เมื่อครูทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้เป็นการเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการของตนเอง ทำให้ครู มีนวัตกรรม สื่อ และวิธีการสอนที่มีคุณภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจในการทำวิจัยและมองว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก ไกลตัว เสียเวลาและไม่มีความจำเป็น ซึ่งโดยแท้จริงแล้ว การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบให้กับคำถามที่ครูสนใจด้วยวิธีการเชิงประจักษ์ ครูทุกคนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานสอนหรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธีการง่ายๆ โดยครูสามารถทำวิจัยไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงานการสอนประจำวัน สำหรับเรื่องที่จะศึกษานั้น ส่วนมากจะเป็นปัญหาที่ครูพบจากการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพียงแก้ไขปัญหานั้นๆ หรืออาจมาจากความใคร่เริ่มของครูในการที่จะพัฒนาปรับปรุง วิธีสอนหรือสื่อการสอนที่จะใช้ในอนาคต ปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (อัจฉรา สระวาสี, 2540 16-17)

แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูจะต้องเป็นทั้งผู้ทำวิจัยและผู้ใช้ผลการศึกษา เมื่อครูสามารถทำวิจัยได้ ประโยชน์ที่ครูได้รับก็คือ ครูสามารถนำความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาความรู้ของนักเรียนและครู เมื่อครูมีการสั่งสมความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้นานพอสมควร ผลการวิจัยที่ครูปฏิบัติเป็นแนวทางที่ครูสามารถนำไปพัฒนาวิชาชีพของตนเองให้ก้าวหน้า นำไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ จากความสำคัญและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมา กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนน่าจะช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนให้

มีประสิทธิภาพได้ เนื่องจากกระบวนการนิเทศภายในเป็นกลไกของการชี้แจงให้ความช่วยเหลือ ควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้พัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากสภาพปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาจากภายนอก ซึ่งกระทำโดยทั่วไปและไม่เจาะลึก จึงไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูได้ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสมที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้ และจะเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่จะพัฒนาครูและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างจริงจัง

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ผ่านมา พบว่า สถานศึกษาในสังกัดได้ดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยได้กำหนดนโยบาย มีการวางแผน และดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน แต่ครูมีภาระงานสอนมาก และยังคงทำงานในหน้าที่อื่นอีก ซึ่งทำให้ไม่มีเวลาดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้เต็มที่ ครูไม่มีความรู้และทักษะในการทำวิจัยและขาดงบประมาณสนับสนุน ประธานศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 จึงได้ประชุมวางแผนร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการแต่ละโรงเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยนำแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นนโยบายให้ครูพัฒนาหรือแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนหรือการสอนของครูอันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยการนำกระบวนการนิเทศภายในมาใช้ ซึ่งคาดว่าจะหลังจากการใช้กระบวนการนิเทศภายในแล้ว ครูจะสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบ และสามารถเป็นแบบอย่างแก่สถานศึกษาอื่นได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครู การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของครูในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน และแนวทางทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู ประชาชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 22 คน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานใน ปีการศึกษา 2552 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 จำนวน 4 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในตำบลช่องแมว จำนวน 8 คน และครูผู้สอนในตำบลช่องแมว จำนวน 83 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการวิจัยในชั้นเรียน แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และแบบบันทึกการนิเทศ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาสรุปแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนสภาพปัจจุบันของการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียน และส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ลักษณะการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเป็นแบบทำคนเดียว ครูส่วนใหญ่ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนจากการอบรม ประชุม สัมมนา และจากการศึกษาในระดับปริญญาตรี/ ปริญญาโท และปริญญาเอก ผู้บริหารให้การสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนโดยจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานการให้ขวัญกำลังใจ สนับสนุนอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้มีตำรา เอกสาร วารสารที่เกี่ยวกับงานวิจัย ตามลำดับ เมื่อครูประสบปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนจะแก้ปัญหาโดยการปรึกษาผู้บริหาร และปรึกษาเพื่อนครูที่มีความรู้ด้านการวิจัย งบประมาณของการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นครูใช้ทุนส่วนตัวเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ จัดหาตำรา เอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ที่ห้องสมุด และจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในชั้นเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ และแหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการศึกษาเพื่อทำการวิจัยในชั้นเรียน คือ ตำราทางวิชาการ เอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความรู้จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่ทำวิจัย

1. ปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน เมื่อมีปัญหาติดขัด สงสัย ก็ขาดผู้มีความรู้ที่จะอธิบายความรู้ให้เกิดความกระจ่าง ครูเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการเพิ่มงานภาระ และครูมีภาระงานพิเศษนอกเหนือจากการสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาทำวิจัยครูที่มีผลงานวิจัยไม่ได้รับการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ครูไม่ได้

นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน ชาติหนังสือ ตำรา และเอกสารเกี่ยวกับการทำวิจัยให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า แหล่งความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด ซึ่งห่างไกล ครูไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน โดยเฉพาะด้านงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูมีปัญหาด้านสภาพเศรษฐกิจและฐานะความเป็นอยู่ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัย ผู้บริหารขาดการกำกับติดตามให้ครูปฏิบัติตามงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง หัวข้อวิจัยของครูไม่สอดคล้องกับปัญหาของนักเรียน อีกทั้งนักเรียนให้ความร่วมมือน้อย

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การทำวิจัยในชั้นเรียน คือ จัดอบรมให้ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยเน้นให้ครูได้ฝึกปฏิบัติจริงเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้หรือคำแนะนำ จัดหาและแต่งตั้งที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครู เพื่อให้ครูทำวิจัยได้สอดคล้องกับปัญหาที่นักเรียน ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน จัดหาหนังสือ ตำรา และเอกสารในการทำวิจัยให้แก่ครูเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต โรงเรียนจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครู ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนควรลดภาระงานพิเศษของครูลง ให้ครูทำหน้าที่สอนมากขึ้น ควรอธิบายวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนให้นักเรียนทราบและเข้าใจ และสนับสนุนให้ครูนำผลงานวิจัย มาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ เป็นผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดสวัสดิการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครู เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และผู้บริหารควรมีการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าของการทำวิจัยของครูอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้วิจัยใช้วิธีการให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 83 คน เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและความต้องการของครู ตรวจสอบแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อศึกษานโยบายการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของแต่ละโรงเรียน และตรวจสอบเอกสารงานวิจัยในชั้นเรียนที่ครูเคยทำไว้

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก ใช้การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยการประชุมร่วมกับครูเพื่อวางแผนและกำหนดกิจกรรม ได้แก่ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และเชิญผู้เชี่ยวชาญ มาให้คำปรึกษา แนะนำการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนงานการทำวิจัยในชั้นเรียน มอบหมายให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนคนละ 1 เรื่อง โดยครูต้องวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน เลือกแนวทางการแก้ปัญหา จัดทำกรอบโครงร่างเสนอที่ประชุมครูแต่ละโรงเรียน ดำเนินการวิจัยโดยประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน สรุปรายงานข้อค้นพบหรือผลการวิจัย และเขียนรายงานการวิจัย

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ได้แก่ เอกสารประกอบการอบรม แบบสัมภาษณ์ครู และแบบบันทึกการนิเทศ

4. การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ใช้การร่วมมือของครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการนิเทศภายใน โดยใช้การนิเทศรายบุคคลและรายกลุ่ม จัดให้มีการประชุม 5 ครั้ง กิจกรรมให้คำปรึกษาหารือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการเยี่ยมชั้นเรียน จัดให้มีหนังสือ ตำรา วารสารเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง และจัดหางานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนอื่นมาเป็นตัวอย่างให้แก่ครู

5. การประเมินผลและรายงานผล โดยประเมินผลจากการสัมภาษณ์ครูหลังจากได้ทำการวิจัยแล้ว ในประเด็นความรู้สึกต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การศึกษาหนังสือ เอกสาร การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน การประชุม สันทนาการทางวิชาการและให้คำปรึกษาหารือเป็นวิธีการที่ช่วยให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนในการทำวิจัยที่มีปัญหาหรือยุ่งยากต่อการปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาคือ การทำวิจัยในชั้นเรียนพึงพอใจต่อแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า โดยภาพรวม ถึงแม้ครูได้เข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนแล้วก็ตาม ครูยังไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการวิจัยได้ และเมื่อมีปัญหาก็ขาดผู้รู้ที่จะอธิบายชี้แจงกระจ่าง แหล่งความรู้ ตำรา เอกสารในการศึกษาค้นคว้ายังไม่เพียงพอกับความต้องการ ครูส่วนใหญ่ทำวิจัยแบบคนเดียว มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันน้อย

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก พบว่า ครูได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยวิธีระดมพลังสมอง เปิดโอกาสให้คณะครูทุกคนได้ระดมความคิด กล้าเสนอปัญหาและความต้องการ ทำให้ครูพึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการเสนอ แนวทางการแก้ไขปัญหามา ส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานที่ดีมากขึ้น

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ พบว่า เอกสารประกอบการอบรม เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ที่แจกครูทุกคนที่เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปศึกษาด้วยตนเองทำให้ครูมีความพอใจที่ได้เรียนรู้แต่ละขั้นตอนนี้ และสามารถนำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนเครื่องมืออื่น ๆ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการนิเทศ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับวิธีการนิเทศ

4. การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมประชุมเพื่อติดตามการดำเนินงานกิจกรรมให้คำปรึกษาหารือ กิจกรรมบริการเอกสารทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการเยี่ยมชั้นเรียน การจัดให้มีหนังสือ ตำรา

วารสารเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง และจัดหาผลงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนอื่นมาเป็นตัวอย่างให้แก่ครูได้ศึกษา ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น กระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น

5. การประเมินผลและรายงานผล พบว่า ก่อนการดำเนินการ ครูมีความสนใจในการทำวิจัยน้อย เนื่องจากมีภาระงานมากและเห็นว่าการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ระหว่างดำเนินการพบว่า ครูมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะทำวิจัยมากขึ้น การเชิญผู้เชี่ยวชาญและมีคณะกรรมการนิเทศภายในคอยให้คำแนะนำเมื่อมีข้อสงสัยทำให้ครูมีความเชื่อมั่นว่าสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน หลังดำเนินการ พบว่า ครูสามารถนำการทำวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดโดยนำไปใช้ในการดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนในด้านอื่นๆ เมื่อนำกระบวนการนิเทศภายในมาใช้ในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน จนสามารถกำหนดปัญหาหรือเป้าหมายการวิจัย กำหนดวิธีการวิจัย รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและเขียนรายงานการวิจัยได้ แสดงให้เห็นว่า ครูมีความพึงพอใจในแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า ทุกโรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยให้ครูมีผลงานวิจัยอย่างน้อย ปีละ 1 เรื่อง โดยผู้บริหารให้การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยให้ขวัญกำลังใจ สนับสนุนอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก จัดให้มีตำรา เอกสาร วารสารที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า และให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แต่ครูยังไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการวิจัยได้ และเมื่อมีปัญหา ขัดข้อง ก็ขาดผู้รู้ที่จะอธิบายได้อย่างกระจ่าง ขาดแหล่งความรู้ ครูส่วนใหญ่ทำวิจัยแบบคนเดียว มีกาปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันน้อย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาได้พยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน แต่ครูที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนได้นั้น ต้องมีความรู้เกี่ยวกับชัยวิธีวิธีการวิจัย สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการวิจัย จึงควรจัดอบรมให้ความรู้ มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ โดยอาศัยความร่วมมือ ช่วยเหลือจากผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลภา ภูริปัญญ (2548:118-119) ที่พบว่า ครูยังไม่เข้าใจวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน และคิดว่าขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน ครูไม่มีเวลาพอ เพราะมีสอนมาก ครูมีความต้องการความช่วยเหลือในด้านความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ควรให้มีการฝึกอบรมและให้ฝึกปฏิบัติจริงตามขั้นตอน ต้องการให้มีที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยแบบทดลองเชิงพัฒนาและทำวิจัยคนเดียว ไม่ได้หาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผลงานวิจัยในชั้นเรียนยังมีคุณภาพน้อย และการเผยแพร่การวิจัยจะพิมพ์เป็นรูปเล่มเฉพาะภายในโรงเรียน เช่นเดียวกับ ลัทธศักดิ์ แพร่สายทอง (2548: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาค้นคว้าหาข้อมูล ขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือด้านข้อมูลนักเรียน ทำให้การดำเนินงานการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่มีประสิทธิภาพและสุภาพดี ปานสกุล (2550: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ได้แก่ ครูบางคนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎี หลักการแนวคิดในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่จะนำมาใช้เป็นกรอบความคิดสำหรับการทำวิจัย ครูบางคนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากทั้งด้านการเรียนการสอนและงานพิเศษอื่นๆ ผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างต่อเนื่อง และเอกสาร ตำรา สื่อที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูที่จะนำมาใช้ประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรจัดให้ครูได้รับการอบรมให้มีความรู้ ประสบการณ์ในการทำวิจัยและจัดสรรเวลาให้ครูเพื่อทำการวิจัย รวมถึงมีงบประมาณเพียงพอ ตลอดจนมีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก พบว่า ผู้นิเทศภายในและคณะครูได้ร่วมกันประชุมแสดงความคิดเห็น จัดทำแผนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยร่วมกันเลือกกิจกรรมในการนิเทศ คือ การประชุม การให้คำปรึกษาหารือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเยี่ยมชั้นเรียน จัดให้มีหนังสือ ตำรา วารสารเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง และจัดหางานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนอื่นมาเป็นตัวอย่างให้แก่ครู เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สารีพร ทิมชาชัย (2550: บทคัดย่อ) ที่พบว่า การพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทำได้โดยการมอบหมายให้ศึกษาหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง การอบรมเชิงปฏิบัติการ สอดคล้องกับ มารศรี เฟิงพุ่ม (2551: บทคัดย่อ) ที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาครูด้านทำวิจัยในชั้นเรียน คือ การศึกษาเอกสารตัวอย่างงานวิจัยด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผล ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวสามารถช่วยครูกลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจ และทำวิจัยในชั้นเรียนได้

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ พบว่า คณะกรรมการนิเทศภายในได้จัดทำ จัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่อแก้ปัญหาที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และสอดคล้องกับกิจกรรมการนิเทศ เนื้อหา และวัตถุประสงค์การนิเทศภายในแต่ละกิจกรรม ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน ชไมพร อุดมประสิทธิ์กุล, 2549: 25-26) กล่าวว่า สื่อการนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาและพิจารณาการทำงานของคุณครูเครื่องมือนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการตรวจสอบ

การปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ผู้นิเทศทราบที่มาของปัญหา ความต้องการ และวางแผนแก้ปัญหา ได้ถูกดัดแปลงสร้างสื่อและเครื่องมือทำได้โดยการนำข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการมากำหนดเป็นตัวปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคของการนิเทศภายใน ก็คือ การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการจัดหาสื่อและเครื่องมือ

4. การปฏิบัติการณ์นิเทศภายในโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน กิจกรรมให้คำปรึกษาหารือ กิจกรรมบริการเอกสารทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการเยี่ยมชั้นเรียน การจัดให้มีหนังสือ ตำรา วารสารเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง และจัดหางานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนอื่นมาเป็นตัวอย่างให้แก่ครูทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น กระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น รู้จักแสวงหาเทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายมาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้บริการอย่างใกล้ชิด ตลอดจนกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยครู ทำให้ครูมีความมั่นใจว่าสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ และสามารถนำไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อีกเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทิมมาชัย (2550 บทคัดย่อ) พบว่า ผลการพัฒนาครูโดยการศึกษาหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง การอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถกำหนดปัญหาหรือเป้าหมายการวิจัย กำหนดวิธีการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปเขียนรายงานการวิจัยได้ง่ายได้ อีกทั้งการนิเทศให้คำปรึกษา รวมทั้งประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้มีความมั่นใจในการทำงานวิจัยเพิ่มขึ้น และงานวิจัยของ มารศรี เพ็งพุ่ม (2551 บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีกลยุทธ์ในการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน 3 กลยุทธ์ คือ การศึกษาเอกสารอย่างงานวิจัยด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผล

5. การประเมินผลและรายงานผล พบว่า ผลสำเร็จของการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ครูมีพฤติกรรมในการสอนเปลี่ยนแปลงไป กระตือรือร้นในการพัฒนางานส่งเสริมให้โรงเรียนมีบรรยากาศของความเป็นวิชาการ มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และครูมีความพึงพอใจต่อแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ซึ่งถือเป็นบทบาทของครู นอกเหนือจากการเป็นผู้สอนแล้ว ต้องทำหน้าที่การวิจัย ให้ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งครูมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้ถึงหลักและวิธีการที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน และเนื่องจากเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในและหลักการมีส่วนร่วมของครูในทุกชั้นตอน ที่จะทำให้การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชไมพร อุดมประสิทธิ์ กุล (2549 บทคัดย่อ) พบว่า ภายหลังจากการใช้กระบวนการนิเทศภายในแล้ว ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น ใช้สื่อการสอนมากขึ้น ตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น มีความเชื่อและยอมรับว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ทำงานเป็นระบบ ทำให้คณะครูร่วมมือกันทำงาน เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และขวัญกำลังใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ และในการปฏิบัติงานควรเน้นการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอความคิดเห็นและการร่วมกิจกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และสำราญ ทิมมาชัย (2550 บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้และการปฏิบัติงานของครู ส่งผลต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จึงควรส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ควบคู่กับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สถานศึกษาควรจัดให้มีการมอบเกียรติบัตรยกย่องครูผู้ที่มีผลงานวิจัย และควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูเห็นคุณค่า และนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาอื่นที่จะนำแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยกระบวนการนิเทศภายในไปใช้ ควรจัดทำนโยบายการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ชัดเจน ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัย รวมทั้งนิเทศ กำกับ ติดตาม เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น
3. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนมีความก้าวหน้าได้แก่ตำแหน่งหน้าที่การงาน ใช้เป็นผลงานประกอบการขอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น และใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัย แนวทางในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากมีครูไม่เพียงพอและครูมีภาระงานมากควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2542). **วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อิงวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

_____ . (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อิงวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ: อรุณสภาคลาดพร้าว.

กรมสามัญศึกษา. (2542). **แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: อรุณสภาคลาดพร้าว.

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2544). **วิจัยและฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน** พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี: งามช่าง.

ฉันทนา จตุปรัสสุทธิ์. (2548). **กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่เรียกว่า "เสนาหูกุล"**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การจัดการคุณภาพ) .
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ไฉน ยังละออ. (2544). **การศึกษารายงานนิเทศภายในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ**.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชไมพร อุดมประสิทธิ์ กุล. (2549). **แนวทางการส่งเสริมทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 14**.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยพจน์ รัชงาม. (2544). **กว่าจะรู้ว่าวิจัยก็ทำวิจัยเสร็จเสียแล้ววารสารวิชาการ**. 4(5): 39-44. พฤษภาคม.

ชาติรี เกิดธรรม. (2545). **การวิจัยในชั้นเรียนวารสารวิจัยทางการศึกษา** 19(1): 12-17. สิงหาคม-กันยายน

ดรุณี อาจปรุ. (2543). **ความต้องการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด**
กรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2543). **วิจัยในชั้นเรียน** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เพื่อฟ้าพรินติ้ง.

นันทนา เต้าทอง. (2542). **การศึกษารายงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด**
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2543). **การวิจัยในชั้นเรียน** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิชิต ฤทธิ์ จุฑม. (2544). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อิงวิชาชีพ** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันตัวบี.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). **วิจัยในชั้นเรียน หลักการสู่การปฏิบัติ** กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.

มารศรี เพ็งพุ่ม. (2551). **การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านหนองแดง อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ**.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ลัดดา คำพลงาม. (2540). **กระบวนการและผลการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีพฤติกรรมการสอนพหุกรณีศึกษาของครูนักวิจัย**
ในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลัทธศักดิ์ แพร่สายทอง. (2548). **แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโพธาราม จังหวัด**
ราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิไลวรรณ สมบูรณ์. (2543). **ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด**
หนองบัวลำภู วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วัลภา ภูริปัญญา. (2546). **การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและกระบวนการบริหารของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน**
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมานจิต พงษ์สนาม. (2544). **การศึกษารายงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6**.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สาลีณี เลิศอัฒจาร. (2544). **การศึกษารายงานนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็น**
ครูต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้อิงวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศ

การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ มั่นคงวิทย์. (2544). **ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนประเภทการวิจัยของครูต้นแบบพิมพ์ครั้งที่ 2**. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

สุภาวดี ปานสกุล. (2550). **ศึกษารายงานนิเทศภายในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดแสงสวรรค์ อำเภอธัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**
ปทุมธานี เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนกับการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). คู่มือครูบริหารโรงเรียนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตัวอย่างประสบการณ์ที่คัดสรร กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการวิจัยการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2540). มาตรฐานกำหนดตำแหน่งบริหารในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.
- สำรวย ทิมาชัย. (2550). การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านหนองตาไก่หนองเม็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. การศึกษาอิสระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อัจฉรา สระวาสี. (2540). การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมวารสารข้าราชการครู. 17(5): 15-17. มิถุนายน-กรกฎาคม.
- อัสถียวันฎี แสงทะตา. (2543). กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการวิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนกรุงเทพฯ: ฟันนี่.
- Brown, Beth Lynne. (2002). Improving Teaching Practices Through Action Research. **Dissertation Abstracts International**. 63(40): 1304-A. October.
- Gwendolyn, Mettetal. & Peggy, Cowen. (2000). **Learning through Classroom Research**. The Supporting Teachers as Researchers Project South Bend in Indiana University. Indiana: South Bend Indiana University.
- Kenneth. Michael. (1992). **Developing teacher researchers in high school: A Case Study of a planned intervention**. Pennsylvania: University Pennsylvania.
- Mingucci, Monica Macolin. (2002, August). Action Research as ESL Teacher Professional Development. **Dissertation Abstracts International**. 63(02): 451-A.
- Wawotuntu, Bob. (1986). **The Research Productivity of Faculty in Indonesia Public Higher Education**. New York: State University of New York.